

PRESEDNIK REPUBLIKE

V današnjem ustavnem sistemu je predsednik republike voljen neposredno, na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah, izvoljen je lahko le polnoletni državljan RS (ki mu ni bila odvzeta poslovna sposobnost). Volitve razpiše predsednik DZ (najprej 105 in najkasneje 75 dni pred iztekom mandatne dobe), izvoljen mora biti najkasneje 15 dni pred iztekom mandatne dobe prejšnjega predsednika.

Kandidate lahko predlagajo:

- poslanci DZ (najmanj 10),
- politične stranke (predlog mora biti podprt s podpisom najmanj treh poslancev DZ, ali s podpisi najmanj 3000 volivcev),
- volivci (najmanj 5000 volivcev)

VOLITVE PREDSEDNIKA

Potekajo ob upoštevanju določb zakona o volitvah v državni zbor. Za predsednika je izvoljen kandidat, ki je dobil večino veljavnih glasov (absolutni večinski sistem; ponavadi pride do drugega kroga).

POLOŽAJ PREDSEDNIKA RS

Funkcija predsednika RS so predvsem reprezentativne (protokolarne).

PRISTOJNOSTI PREDSEDNIKA RS

Predsednik republike predstavlja RS in je vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil.

Njegove pristojnosti so:

- razpisuje volitve v državni zbor
- razglašča zakone
- imenuje državne funkcioniranje (kadar je to določeno z zakonom)
- postavlja in odpoklicuje veleposlanike in poslanke in sprejema poverilna pisma tujih diplomatskih predstavnikov
- izdaja listine o ratifikaciji
- odloča o pomilostitvah
- podeljuje odlikovanja in častne naslove
- skliče prvo sejo novega državnega zbora
- lahko zahteva sklic izredne seje DZ
- razglasi izredno (vojno) stanje, kadar se DZ ne more sestati, odloča o nujnih ukrepih in sploh ima pomembne pristojnosti v času velike nevarnosti, kadar se DZ ne more sestati.
- predlaga državnemu zboru kandidata za predsednika vlade
- po ustavi razpusti državni zbor in razpiše nove volitve
- na njegov predlog izvoli DZ pet članov sodnega sveta
- v primeru ratifikacije lahko predlaga, da izreče ustavno sodišče mnenje o skladnosti mednarodne pogodbe z ustavo
- na njegov predlog izvoli DZ sodnike ustavnega sodišča, člane računskega sodišča, varuha človekovih pravic.

MANDATNA DOBA IN NEZDRUŽLJIVOST FUNKCIJE

Predsednik je voljen neposredno na splošnih in tajnih volitvah, za dobo 5-ih let in je lahko izvoljen največ dvakrat zaporedoma. Če se mandatna doba izteče med vojno ali med trajanjem izrednega stanja mu mandat preneha 6 mesecev po prenehanju izrednega (vojnega) stanja. V primeru trajnega zadržka, smrti, odstopa ali drugega prenehanja predsednikove funkcije do izvolitve novega predsednika funkcijo predsednika začasno opravlja predsednik drž. zbora, prav tako tudi med zadržanostjo predsednika republike.

Po ustavni določbi je funkcija predsednika nezdržljiva z opravljanjem druge javne funkcije ali poklica.